

रस्ता वाहतूक
आणि महामार्ग मंत्रालय
MINISTRY OF
ROAD TRANSPORT
AND HIGHWAYS

शून्य मृत्यू दर जिल्हातील बाजू

एक द्रुत संदर्भ मार्गदर्शक
जिल्हा/शहरासाठी
रस्ता सुरक्षेचे मूल्यांकन आणि सुधारणा
करण्यासाठी नेतृत्व

भागीदारी मध्ये

SaveLIFE
FOUNDATION

Centre for Advancement of Road Traffic Safety (CARTS)

मे 2024
आवृत्ती 2.1

हे पान हेतुपुरस्सर रिकामे ठेवले गेले आहे.

प्रस्तावना

रस्ता सुरक्षा ही सार्वजनिक आरोग्याची एक महत्त्वाची समस्या आहे जी दरवर्षी भारतीय समाजावर आणि अर्थव्यवस्थेवर मोठा भार टाकते. 2022 मध्ये, भारतीय रस्त्यावर 1.68 लाख लोक मारले गेले आणि जवळजवळ 3 पट अधिक जखमी झाले.

रस्ते सुरक्षेसाठी धोरण स्तरावरील सुधारणा चालू असताना, भारताच्या रस्ते सुरक्षा परिस्थितीत ठोस सुधारणा सुनिश्चित करण्यासाठी जमिनीवर अंमलबजावणी करणे महत्त्वाचे आहे. रस्ता सुरक्षेच्या 4-E वर सर्वसमावेशक उपाययोजना राबविणे हा जिल्हा प्रशासनाचा मुख्य आदेश आहे, म्हणजे-रस्ता अभियांत्रिकी (road Engineering), वाहतूक अंमलबजावणी (traffic Enforcement), आपत्कालीन आघात काळजी (Emergency trauma care), रस्ता वापरकर्त्यांचे शिक्षण (Education of road users).

रस्त्यावरील अपघातांच्या कारक घटकांमध्ये प्रामुख्याने खालील गोष्टींचा समावेश होतो:

- असुरक्षित रस्ता डिझाइन आणि अयोग्य सुरक्षा पायाभूत सुविधा
- खराब अंमलबजावणी ज्यामुळे वाहनांचा वेग जास्त, वाहनांची अयोग्य स्थिती आणि ड्रायव्हरचे धोकादायक वर्तन
- अपर्याप्त आणीबाणी ट्रॉमा केअर सिस्टीम जी रस्त्यावरील अपघातांच्या इजा परिणामांसाठी हानिकारक आहेत

‘झिरो-फॅटॅलिटी डिस्ट्रिक्ट’ ही संकल्पना रस्ता सुरक्षेसाठी एक वैज्ञानिक पद्धत आहे. यामध्ये प्रशासकीय जिल्ह्यातील रस्ते अपघातातील मृत्यूंमध्ये लक्षणीय घट साध्य करण्यासाठी रस्ते सुरक्षेच्या 4-Es मध्ये निर्णायक प्रभावासाठी विशिष्ट कारवाई करण्यायोग्य पावले उचलली जाऊ शकतात.

भारत सरकारच्या रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाच्या जवळच्या भागीदारीत “शून्य-मृत्यू जिल्ह्यांच्या दिशेने” मार्गदर्शक पुस्तकाची संकल्पना तयार करण्यात आली आहे. भौगोलिक आणि संबंधित डोमेनमधील तज्ञ आणि अभ्यासक या विकासात आहेत. प्रशासकांना ACT मध्ये सक्षम करून “शून्य-घातकता” कार्यक्रमाचा अवलंब करण्यासाठी जिल्ह्यांसाठी एक व्यावहारिक आणि धोरणात्मक साधन बनण्याचे हे उद्दिष्ट आहे,

- जिल्हा रस्ता सुरक्षा परिस्थितीचे मूल्यांकन आणि मूल्यमापन करा
- क्रियांची अंमलबजावणी करण्यासाठी भागधारक आणि संसाधनांना पटवून द्या
- अंमलबजावणीचा मागोवा घ्या आणि प्रगती मोजा

हा मार्गदर्शिका अद्यतन संस्करण वेळ-समय वर पुढे चालू आहे. नवीन आवृत्ती डाउनलोड करण्यासाठी, कृपया पहा

www.savelifefoundation.org/ZFD

हे मार्गदर्शक तुम्हाला साधने पुरवून तुमच्या जिल्ह्यात ‘शून्य मृत्यू जिल्हा’ कार्यक्रम राबविण्यास सक्षम करेल

- जिल्हा रस्ता सुरक्षा उद्दिष्टे स्थापना आणि पुनरावलोकन,
- रस्ता सुरक्षा आव्हाने ओळखण्यासाठी, आणि
- हस्तक्षेपांना अंतिम रूप देणे आणि त्यांचे निरीक्षण
- प्रभावाचे मूल्यांकन करणे

हे पान हेतुपुरस्सर रिकामे ठेवले गेले आहे.

हे मार्गदर्शक पुस्तक कसे वापरावे?

जिल्हा आणि शहर नेतृत्वासाठी (जिल्हा दंडाधिकारी/जिल्हाधिकारी, पोलिस आयुक्त,एसएसपी/एसपी इतरांसह) जिल्हा रस्ता सुरक्षा समिती (डीआरएससी) बैठकांचे धोरणात्मक परिणाम घेऊन 'शून्य-घातक जिल्हा' कार्यक्रम तयार करणे आणि त्याची अंमलबजावणी करणे, संबंधित एजन्सीच्या प्रगतीचे प्रभावीपणे निरीक्षण करणे आणि केलेल्या कामाच्या परिणामाचे मूल्यांकन करणे. .

मार्गदर्शक पुस्तिका चार विभागात विभागली आहे-

□ भाग ए: जिल्हा नेतृत्वासाठी विचारण्यासाठी आवश्यक प्रश्न

हा भाग समर्पक प्रश्नांची यादी करतो ज्यांची उत्तरे जिल्ह्यातील सध्याची रस्ता सुरक्षा परिस्थिती प्रकट करतील आणि प्रशासकाला रस्ता सुरक्षा आव्हान सोडवण्यासाठी कोणत्या सर्व क्षेत्रांकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे हे समजण्यास सुसज्ज करेल.

□ भाग बी: जिल्हा रस्ता सुरक्षा प्रोफाइलिंग आणि डेटा ट्रॅकिंग

हा भाग समस्याग्रस्त क्षेत्रे ओळखण्यासाठी, डिझाइन सोल्यूशन्स, कृती योजना अंमलात आणण्यासाठी आणि प्रगतीचा मागोवा घेण्यासाठी विविध भागधारकांद्वारे उचलली जाणारी पावले निर्दिष्ट करतो. *पान 15 वर, उपक्रमाचे व्यवस्थापन आणि देखरेख करण्यासाठी जिल्ह्यात क्षमता निर्माण करण्यासाठी एक प्रस्तावित संघ/सचिवालय रचना प्रदान करण्यात आली आहे.*

□ भाग सी: प्रभाव मूल्यांकन निकष

हा विभाग 'शून्य-मृत्यू' उद्दिष्टाच्या दिशेने विविध उपक्रमांच्या प्रभावाचे मूल्यांकन करण्यासाठी एक फ्रेमवर्क प्रदान करतो.

□ भाग डी: रस्ते सुरक्षा मापदंड

हा विभाग रस्ता सुरक्षा उपायांच्या अंमलबजावणीसाठी विचारात घेतले जाणारे घटक सादर करतो.

हे मार्गदर्शक पुस्तक कृती करण्यासाठी द्रुत टिपा , संदर्भासाठी मुख्य अंतर्दृष्टी आणि सहाय्यासाठी ग्राफिक चित्रे प्रदान करते.

या दस्तऐवजात नमूद केलेल्या तपशीलवार चेकलिस्ट आणि वर्णनात्मक सामग्रीसह सर्वसमावेशक संसाधने www.savelifefoundation.org/ZFD वर आणि या दस्तऐवजात समाविष्ट असलेल्या QR कोडद्वारे ऍक्सेस केली जाऊ शकतात.

सामग्रीची सारणी

प्रस्तावना	I
हे मार्गदर्शक पुस्तक कसे वापरावे?	II
भाग ए: जिल्हा नेतृत्वासाठी आवश्यक प्रश्न.	1
1. जिल्ह्यातील रस्ता सुरक्षा संकेतकांवर	1
2. DRSC बैठका आयोजित करण्यावर	1
3. जिल्ह्यातील रस्ता सुरक्षा विषयक कार्यवाही	2
भाग बी: जिला रस्ता सुरक्षा प्रोफाइलिंग आणि डेटा	4
1. जिल्हा रस्ता सुरक्षा भागधारकांची ओळख	4
2. जिल्हा रस्ता सुरक्षा समिती कार्यान्वित करणे	5
3. जिल्ह्यातील रस्त्यांचे जाळे मॅप करणे	5
4. जिल्ह्यासाठी मासिक क्रॅश डेटाचे विश्लेषण करणे	6
A. उच्च प्राधान्य अधिकारक्षेत्रांची ओळख	6
B. जिल्ह्यातील क्रॅश डेटाचे तात्पुरते वितरण	7
C. रहदारी खंड डेटा	7
D. क्रॅश डायनॅमिक्सची परीक्षा	8
5. अभियांत्रिकी हस्तक्षेपांचा मागोवा घेणे	9
6. जिल्ह्यातील अंमलबजावणीचे मूल्यांकन	10
7. इमर्जन्सी ट्रॉमा केअर सिस्टम्स मजबूत करणे	10
क. जिले मध्ये एम्बुलेंस की स्थिती	11
ख. जिले में रिसेविंग अस्पतालांची स्थिती	12
8. रस्ता सुरक्षेसाठी समुदायाशी संलग्नता	13
9. 4-E च्या दृष्टीकोनात धोरण फ्रेमवर्क एकत्रित करणे	13
10. जिल्हा रस्ता सुरक्षा कृती आराखडा अंतिम करणे	14
11. रस्ता सुरक्षा हस्तक्षेपांसाठी निधी वाटप करणे	14
12. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील जिल्हा रस्ता सुरक्षा सचिवालय	15
भाग सी: दोन-बिंदू प्रभाव देखरेख निकष	16
1. रस्त्यावरील वाहतूक अपघात कमी	16
2. रस्त्यावरील अपघाती मौतांमध्ये कमी	16
भाग डी: रस्ता सुरक्षा मापदंड	17
1. वारंवार पाहिलेल्या अभियांत्रिकी समस्यांची यादी	17
2. अभियांत्रिकी रिटर्न फॉर्म	18
3. वारंवार निरीक्षण केलेल्या अंमलबजावणी समस्यांची सूची	19
4. अंमलबजावणी रिटर्न फॉर्म	19
5. इमर्जन्सी ट्रॉमा केअर सिस्टम्स असेसमेंट	20

हे पान हेतुपुरस्सर रिकामे ठेवले गेले आहे.

भाग ए: जिल्हा प्रशासक/पोलीस प्रमुखांना विचारायचे अत्यावश्यक प्रश्न

जिल्हा प्रशासनाला रस्ता सुरक्षा उपायांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यास सक्षम करण्यासाठी ज्या प्रश्नांची उत्तरे द्यावी लागतील अशा प्रश्नांची माहिती मिळविण्यासाठी हे मार्गदर्शक पुस्तिका आवश्यक प्रक्रिया आणि स्वरूप प्रदान करते.

1. जिल्ह्यासाठी आवश्यक प्रश्न प्रशासक/पोलीस प्रमुख यांना विचारावे (विभाग: जिल्हा पोलीस)

- 1.1 गेल्या तीन वर्षांत किती रस्ते अपघात झाले?
- 1.2 गेल्या तीन वर्षांत रस्ते अपघातात किती मृत्यू झाले?
- 1.3 इतर वेळेपेक्षा क्रॅशची जास्त वारंवारता पाहणाऱ्या दिवसादरम्यान असे काही कालावधी आहेत का?
- 1.4 जिल्ह्यातील रस्ते अपघातातील मृत्यूपैकी 50% मृत्यूंमध्ये योगदान देणारे पोलीस ठाण्याचे कार्यक्षेत्र कोणते आहे?
- 1.5 गेल्या तीन वर्षांत रस्त्यावरील जीवघेण्या अपघातांची शीर्ष 5 कारणे कोणती आहेत?
- 1.6 गेल्या तीन वर्षांत अपघातात सहभागी झालेल्या वापरकर्त्यां/वाहनांमध्ये प्राथमिक बळी वर्ग कोणता आहे?
- 1.7 गेल्या तीन वर्षांत अपघातात सहभागी असलेल्या वापरकर्ते/वाहनांमध्ये प्राथमिक आक्षेपार्ह श्रेणी कोणती आहे?

स्थानाची आकडेवारी (विभाग: रस्ते मालकी संस्था - PWD, NHAI, नगरपालिका, एक्सप्रेसवे प्राधिकरण)

- 1.8 जिल्ह्यातील किती ठिकाणी अपघात प्रवण आहेत?
- 1.9 जिल्ह्यातील द्रुतगती मार्ग, राष्ट्रीय महामार्ग, राज्य महामार्ग, एमडीआर आणि ओडीआर अशा विविध रस्त्यांची लांबी किती आहे?
- 1.10 गेल्या तीन वर्षांत प्रत्येक रस्त्याच्या श्रेणीतील रस्ते अपघात आणि अपघातातील मृत्यूचे विभाजन काय आहे?

1. जिल्हा रस्ता सुरक्षा समिती (DRSC) बैठका आयोजित करताना (विभाग : जिल्हाधिकारी कार्यालय)

- 2.1 जिल्ह्यात DRSC ची स्थापना झाली आहे का?
- 2.2 डीआरएससी सदस्य कोण आहेत?
- 2.3 डीआरएससीची शेवटची बैठक कधी झाली होती?
- 2.4 मागील बैठकीत घेतलेल्या निर्णयांवर "कृती अहवाल"?
- 2.5 जिल्हा/राज्यात रस्ता सुरक्षेसाठी निधी उपलब्ध आहे का?

मोटर वाहन कायदा, 1988 चे कलम 215(3) प्रत्येक राज्याला जिल्हा रस्ता सुरक्षा समिती (DRSC) स्थापन करणे अनिवार्य करते. पुढे, सुप्रीम कोर्ट कमिटी ऑन रोड सेफ्टी (SCCoRS) DRSC ची अनिवार्य रचना देते आणि तिच्या मासिक बैठका अनिवार्य करते.

3. जिल्ह्यातील रस्ता सुरक्षा विषयक कार्यवाही

ए. अभियांत्रिकी (विभाग: PWD/ NHAI/ NHIDCL/ BRO/ एक्सप्रेसवे प्राधिकरण/ नगरपालिका/ इतर रस्त्यांची मालकी एजन्सी)

- 3.1. जिल्ह्यातील सर्व प्रमुख रस्त्यांचे यापूर्वी 'रोड सेफ्टी ऑडिट' करण्यात आले आहे का? →
- 3.2. रस्त्याची मालकी असलेली एजन्सी त्यांच्या अधिकारक्षेत्रातील रस्त्यांची तपासणी करते का? या तपासणीची वारंवारता किती आहे?
- 3.3. या तपासणीच्या शेवटच्या अहवालाचे निष्कर्ष काय आहेत? या निष्कर्षावर काय कारवाई केली?
- 3.4. स्त्याच्या मालकीच्या एजन्सीद्वारे आयोजित केलेल्या तृतीय-पक्ष ऑडिटच्या आधारावर, तारखेनुसार अस्तित्वात असलेले प्रमुख अभियांत्रिकी दोष/समस्या काय आहेत?
- 3.5. गेल्या तीन वर्षात ओळखल्या गेलेल्या रस्ते अभियांत्रिकी समस्यांपैकी किती दुरुस्त करण्यात आले आहेत?

रोड सेफ्टी ऑडिट म्हणजे रस्ता डिझाइन, लेआउट आणि ट्रॅफिक कंट्रोल घटकांशी संबंधित संभाव्य सुरक्षितता समस्या आणि जोखीम ओळखण्यासाठी आणि त्याचे मूल्यांकन करण्यासाठी स्वतंत्र तज्ञांकडून रस्त्याची औपचारिक तपासणी केली जाते ज्यामुळे अपघात होऊ शकतो.

बी. अंमलबजावणी (विभाग: आरटीओ/ वाहतूक पोलिस/ महामार्ग पोलिस/ इतर अंमलबजावणी संस्था)

- 3.6. गेल्या तीन वर्षात जारी केलेल्या एकूण चालनाची संख्या गुन्धानुसार किती आहे? →
- 3.7. जारी केलेल्या एकूण चलनांपैकी नेमून दिलेल्या ब्लॅक स्पॉट्सवर जारी केलेल्या चलनाचे गुन्हेनिहाय टक्केवारी किती आहे?
- 3.8. एकूण जारी केलेल्या चालनांपैकी इलेक्ट्रॉनिक-अंमलबजावणीद्वारे जारी केलेल्या चलनाची टक्केवारी किती आहे?
- 3.9. तपासणी आणि अंमलबजावणीसाठी एका दिवसात आणि आठवड्यात किती वेळा चेकपॉइंट (नाके) स्थापित केले जातात? →
- 3.10. जिल्ह्यातील अंमलबजावणी उपक्रम 'सक्रिय आणि दृश्यमान' आहेत का?

त्यातील प्रत्येक गुन्हांसाठी, चालान डेटा शोधला पाहिजे -

- अतिवेगाने
- हेल्मेटचा वापर न करणे
- सीटबेल्टचा वापर न करणे
- दारू पिऊन गाडी चालवणे
- चुकीच्या बाजूने वाहन चालवणे
- धोकादायक ड्रायव्हिंग
- लाल दिव्याचे उल्लंघन

सक्रिय आणि दृश्यमान अंमलबजावणी दिवसाच्या विशिष्ट वेळी, नाके/चौक्यांची आणि वाहतूक कर्मचाऱ्यांची इष्टतम स्थिती करून रस्ता वापरकर्त्यांमध्ये एक प्रभावी प्रतिबंध निर्माण करत आहे.

डी. आपत्कालीन काळजी (विभाग: सिव्हिल सर्जन/ CMO/ 108

रुग्णवाहिका/ इतर संबंधित विभाग)

- 3.11 जिल्ह्यात कोणतेही नियुक्त ट्रॉमा सेंटर आहेत का? →
- 3.12 प्रत्येक प्राप्त करणारी उपचार सुविधा →
- मंजूर संख्या आणि वैद्यकीय कर्मचाऱ्यांची सध्याची ताकद,
 - पायाभूत सुविधांची स्थिती,,
 - उपकरणांचे प्रमाण आणि स्थिती
- 3.13. जिल्ह्यात किती अँडव्हान्स लाइफ सपोर्ट (ALS)/बेसिक लाइफ सपोर्ट (BLS) आणि पेशंट ट्रान्सपोर्ट (PT) रुग्णवाहिका कार्यरत आहेत?
- 3.14. एम्बुलेंस में विद्यमान आपातकालीन चिकित्सा तकनीशियन (ईएमटी) साठी योग्यता आणि प्रमाणन काय आहेत?

ट्रॉमा सेंटर पदनाम के लिए विस्तृत मानदंड भाग-डी(5) में पाए जा सकते हैं, ट्रॉमा सेंटर और एम्बुलेंस आवश्यकताओं की सूची इस क्यूआर कोड को स्कैन करके पाई जा सकती है

प्राप्त वैद्यकीय सुविधा म्हणजे अशा हॉस्पिटल किंवा आरोग्य-केंद्राचा संदर्भ आहे जेथे रस्ता अपघातातील पीडितांना प्राथमिक उपचारांसाठी नेले जाते तसेच अशा सुविधा जेथे पीडितांना प्रगत उपचारांसाठी संदर्भित केले जाते.

ई. समुदाय प्रतिबद्धता आणि जागरूकता (विभाग: वाहतूक पोलीस/एनजीओ/शिक्षण विभाग)

- 3.15. रस्ता सुरक्षा शिक्षण आणि जनजागृतीसाठी गेल्या तीन वर्षात जिल्ह्यात किती आयईसी मोहिमा आयोजित करण्यात आल्या आहेत?
- 3.16. प्रत्येक मोहिमेची थीम/विषय आणि उद्दिष्ट काय होते?
- 3.17. प्रत्येक मोहिमेसाठी, कव्हेरेज किंवा लोकांची संख्या किती होती?

एफ. कायद्याची अंमलबजावणी (विभाग: आरटीओ, जिल्हा पोलीस)

- 3.18. जिल्ह्यात गुड समॉरिटन कायदा (एमव्हीए, 1988 चे कलम 134 अ) लागू करण्यात आला आहे की नाही?
- 3.19. चांगल्या समन्यांच्या अधिकारांचे उल्लंघन करण्यासाठी जिल्हा स्तरावर तक्रार निवारण प्राधिकरण नेमण्यात आले आहे का?
- 3.20. जिल्ह्यात बस-बॉडी कोडच्या पूर्ततेची तपासणी केली जाते की नाही?
- 3.21. जिल्ह्यात रॉड व इतर भार वाहून नेणाऱ्या ट्रक व वाहनांवर बंदी लागू आहे की नाही?
- 3.22. 'हित अँड रन मोटार अपघातातील बळींना भरपाई योजना, 2022' जिल्ह्यात राबविण्यात येत आहे का?
- 3.23. वाहनांच्या फिटनेसची तपासणी केली जाते की नाही? या तपासणीची वारंवारता किती आहे?

भाग बी: जिला रस्ता सुरक्षा रूपरेखा आणि डेटा माहिती

अत्यावश्यक प्रश्नांच्या सूचीने तुम्हाला विविध पैलूंबद्दल समग्र समज प्राप्त करण्यास अनुमती दिली आहे ज्याकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे.

जिल्ह्यासाठी सर्वसमावेशक रस्ता सुरक्षा प्रोफाइल तयार करण्यासाठी, विविध एजन्सींद्वारे राखून ठेवलेल्या आणि/किंवा व्युत्पन्न केलेल्या डेटाचे संरचित विश्लेषण करणे आवश्यक आहे.

खालील पायऱ्या तुम्हाला 'शून्य-घातक जिल्हा' कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यासाठी संबंधित एजन्सींचा नकाशा तयार करण्यासाठी, डेटा निर्देशक ओळखण्यासाठी आणि जिल्ह्यातील रस्ते सुरक्षा परिस्थितीचे स्पष्ट विहंगावलोकन विकसित करण्यासाठी आवश्यक साधनांसह सुसज्ज करण्याचा प्रयत्न करतात.

हा विभाग तुम्हाला वेळोवेळी अपडेट्स मिळवण्यास, माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यास, धोरणात्मक उपाययोजनांच्या अंमलबजावणीला प्राधान्य देण्यास आणि शेवटी जिल्ह्यात 'शून्य-घातकता' सुनिश्चित करण्यास सक्षम करेल.

कृपया तुमच्या कार्यालयाला या विभागात दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित एजन्सीशी समन्वय साधण्यास सांगा, मासिक आधारावर, विशेषतः प्रत्येक DRSC बैठकीपूर्वी जेणेकरून प्रत्येक वेळी बैठक फलदायी होईल.

पायरी 1. जिल्हा मार्ग सुरक्षा हितधारकांची ओळख

रस्ता सुरक्षेच्या मुद्द्याचे परीक्षण करण्यासाठी एक प्रभावी जिल्हास्तरीय मंच स्थापन करणे ही पहिली पायरी आहे. जिल्हा स्तरावरील उपक्रमांच्या यशाची खात्री करण्यासाठी, रस्ते सुरक्षा विषयक सर्वोच्च न्यायालयाच्या समितीने (SCCoRS) प्रत्येक जिल्ह्यात DRSC बैठका आयोजित करण्यासाठी अनेक निर्देश जारी केले आहेत.

पोलिस, वाहतूक, अभियांत्रिकी, वाहतूक, सार्वजनिक आरोग्य, स्थानिक सरकार आणि नागरी समाज यासह विविध एजन्सींमधील सहकार्य सुनिश्चित करण्यासाठी DRSC ची रचना केली जाते. जिल्ह्यातील पुरेशा रस्ते सुरक्षा उपायांना चालना देण्यासाठी हा एकत्रित दृष्टिकोन अविभाज्य आहे.

जिल्हाधिकारी/दंडाधिकारी - अध्यक्ष	
पोलीस अधीक्षक	मुख्य वैद्यकीय अधिकारी
ARTO किंवा वरील	NHAI/MORTH चे प्रतिनिधी
नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकारी अधिकारी	किमान एक NGO/सिव्हिल सोसायटी सदस्य
अधीक्षक अभियंता/ कार्यकारी अभियंता (PWD) - सदस्य सचिव	

SCCoRS द्वारे निर्धारित DRSC ची रचना

मासिक आधारावर कार्यक्षम डेटा अपडेट आणि व्यवस्थापन सुनिश्चित करण्यासाठी तुम्ही तुमच्या कार्यालयाला जिल्ह्याच्या वेबसाइटवर डेटा रिपोर्टिंग किंवा अंतर्गत ड्राइव्ह तयार करण्यास सांगू शकता. SCCoRS आदेश देते की जिल्हा पोर्टलवर रस्ता अपघात डेटा सार्वजनिक डोमेनमध्ये मासिक प्रकाशित केला जावा.

हा QR कोड स्कॅन करून राज्यांना SCCoRS दिशानिर्देश मिळू शकतात

SCCoRS द्वारे विहित केलेली DRSC रचना अनिवार्य किमान असली तरी, तुम्ही विद्यापीठे, वैद्यकीय महाविद्यालये, अभियांत्रिकी तज्ञ यासारख्या भागधारकांना आमंत्रित करू शकता, जे तुम्हाला जिल्ह्यात काम पुढे नेण्यात मदत करेल असे वाटते.

पायरी 2. जिल्हा रस्ता सुरक्षा समिती कार्यान्वित करणे

रस्ता सुरक्षा उपायांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी DRSC हे एक महत्त्वाचे मंच आहे. हे सुनिश्चित करण्यासाठी, DRSC हे करू शकते:

- या मार्गदर्शक पुस्तकात निर्दिष्ट केलेल्या विविध डेटा निर्देशकांच्या मासिक पुनरावलोकनासह समस्याग्रस्त क्षेत्रे ओळखा
- ओळखलेल्या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी निर्णय घ्या आणि उपाय निर्देशित करा
- रस्ता सुरक्षा हस्तक्षेपांच्या अंमलबजावणीवर लक्ष ठेवणे,
- रस्ते अपघाताचा डेटा सार्वजनिक डोमेनमध्ये जिल्ह्याच्या वेबसाइटवर आणि MoRTH DRSC पोर्टलवर प्रकाशित करा

पायरी 3. जिले स्ट्रीट नेटवर्क का नकाशा

अधिकारक्षेत्रातील समस्या आणि सुरक्षितता उपायांच्या अंमलबजावणीमध्ये अवास्तव विलंब टाळण्यासाठी, विद्यमान रस्त्यांचा साठा आणि प्रत्येकासाठी जबाबदार एजन्सी घेणे आवश्यक आहे. संबंधित एजन्सी संबंधित रस्त्यांचे डिझाइन, बांधकाम, ऑपरेशन आणि देखभाल यासाठी जबाबदार आहेत.

रस्ता प्रकार	कस्टोडियन एजन्सी
द्रुतगती मार्ग किंवा राष्ट्रीय महामार्ग (NH)	NHAI/ NHIDCL/ MoRTH/ राज्य एजन्सी
राज्य महामार्ग (SH)/ राज्य एक्सप्रेसवे (SEW)	PWD/राज्य द्रुतगती मार्ग प्राधिकरण
शहरी रस्ते आणि प्रमुख जिल्हा रस्ते (MDR)	PWD/ नगरपालिका
इतर जिल्हा रस्ते (ODR)	पीडब्ल्यूडी
गावातील रस्ते (VR)	पीडब्ल्यूडी
टेकडी/सीमा रस्ते	बीआरओ

जिल्हातील रस्त्यांच्या मालकीच्या एजन्सीची सूचक यादी

पायरी 4. जिल्ह्यासाठी मासिक क्रॅश डेटाचे विश्लेषण करणे

रस्ता अपघात डेटाचे विश्लेषण तुम्हाला गंभीर स्थाने, गंभीर जोखीम घटक आणि गंभीर वेळ-कालावधी यावर आधारित हस्तक्षेपांना प्राधान्य देण्यास सक्षम करेल.

मुख्य मासिक रोड क्रॅश डेटा पॉइंट्स (पोलीस स्टेशननुसार)
भू-स्थानासह सर्व रस्ता क्रॅशचे तपशील
भू-स्थानासह सर्व रस्ता अपघातातील मृत्यूचे तपशील
एकूण रस्ते अपघातातील 50% मृत्युमुखी पोलिस ठाण्यांची यादी (खालील विभाग ए पहा)
क्रॅशचे तात्पुरते वितरण (खालील विभाग बी पहा)
रहदारी खंड डेटा

DRSC ला राज्य रस्ता सुरक्षा परिषदेला जिल्हात होणाऱ्या रस्ते अपघातांच्या विविध पैलूंबद्दल माहिती देणे बंधनकारक आहे, ज्यामध्ये वाहनांचा तपशील, कारणे, घटनास्थळ तपासणीचे निष्कर्ष, गुन्हेगारांचे तपशील आणि पीडितांची स्थिती यांचा समावेश आहे.

हा QR कोड स्कॅन करून तपशीलवार रोड-मॅपिंग स्वरूप शोधले जाऊ शकते

हा QR कोड स्कॅन करून तपशीलवार डेटा संकलन स्वरूप शोधले जाऊ शकते

जिल्हा पोलिसांना प्रत्येक पोलीस ठाण्याच्या कार्यक्षेत्रासाठी मासिक आधारावर उपरोक्त डेटा सादर करण्यास सांगितले जाऊ शकते.

ए. उच्च प्राधान्य अधिकारक्षेत्रांची ओळख

भौगोलिक-स्थानांसह मासिक पोलिस-स्टेशन-निहाय डेटा तुम्हाला अधिकार क्षेत्रे निर्धारित करण्यात मदत करेल जे एकत्रितपणे एकूण मृत्यूपैकी 50% किंवा त्याहून अधिक आहेत आणि म्हणूनच, प्राधान्यावर लक्ष केंद्रित करणे आवश्यक आहे. पुढे, डेटा क्रॅश-प्रवण ठिकाणे ओळखेल आणि संभाव्य भविष्यातील हॉटस्पॉट असलेल्या स्थानांचे प्राधान्यक्रम सक्षम करेल.

IRC 131-2022 वापरून क्रॅश-प्रवण ठिकाणांच्या उपचारांना प्राधान्य कसे द्यावे?

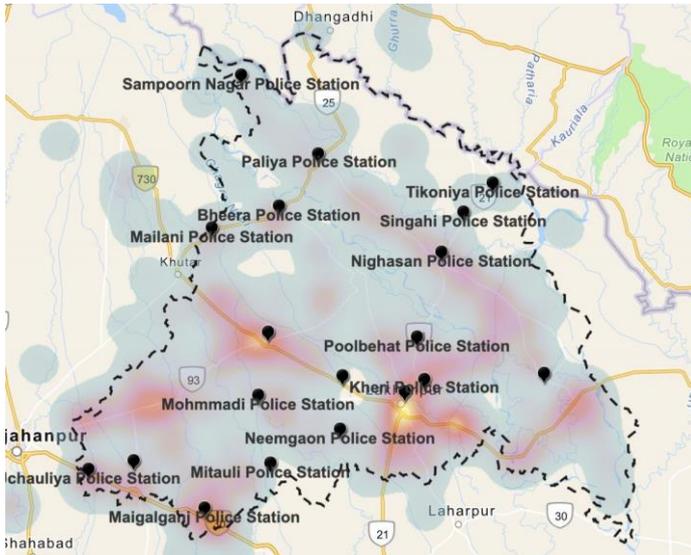
क्रॅश-प्रवण ठिकाणे निर्धारित करण्यासाठी IRC तीव्रता निर्देशांक निर्दिष्ट करते. एखाद्या स्थानासाठी तीव्रता निर्देशांक जितका जास्त असेल तितके त्या ठिकाणी सुरक्षा उपायांची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्राधान्य दिले पाहिजे.

तीव्रता निर्देशांक = (घातक अपघातांची संख्या*१०)+(गंभीर इजा क्रॅशची संख्या*५)+(किरकोळ दुखापतीची संख्या*२)+(नुकसानांची संख्या* फक्त क्रॅश*१)

[* गेल्या 3 वर्षांची एकत्रित संख्या.]

क्रॅश-प्रवण स्थानांची ओळख हीट मॅपद्वारे सुलभ केली जाते जे इतर स्थानांच्या तुलनेत क्रॅशचे प्रमाण जास्त असलेली ठिकाणे ओळखण्यास मदत करते.

जिल्हा उष्णता-नकाशाचे चित्रण

या QR कोडवर ब्लॅकस्पॉट्स ओळखणे आणि त्यावर उपचार करणे यासंबंधी IRC मार्गदर्शक तत्त्वे आढळू शकतात

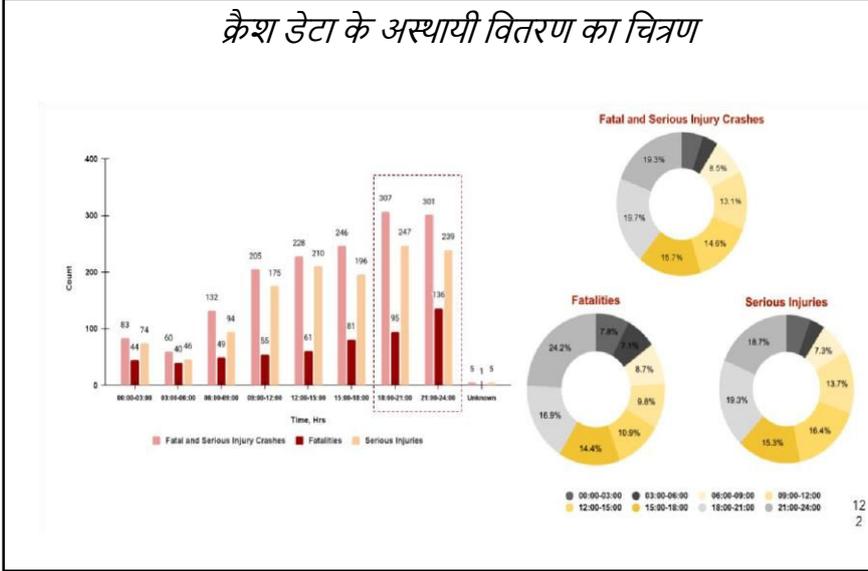

उच्च तीव्रतेच्या ठिकाणांचा डेटा eDAR/iRAD वरून पुनर्प्राप्त केला जाऊ शकतो.

ट्रॅफिक पोलिस अधिकाऱ्यांना क्रॅश प्रवण ठिकाणे किंवा हॉटस्पॉट ओळखण्यासाठी 'हीट-मॅपिंग' टूल्स वापरण्यास सांगितले जाऊ शकते.

बी. क्रॅश डेटाचे तात्पुरते वितरण

क्रॅश आणि मृत्यूचे तात्पुरते मूल्यांकन तुम्हाला वर्तमान स्थिती आणि कालांतराने क्रॅश घटनांच्या वितरणामध्ये बदल निर्धारित करण्यास सक्षम करते. हे वर्धित अंमलबजावणी आवश्यक असताना गंभीर कालावधी देखील ओळखते.

तात्पुरता वितरण डेटा eDAR/iRAD वरून पुनर्प्राप्त केला जाऊ शकतो. हा डेटा तुम्हाला अंमलबजावणी क्रियाकलाप ऑप्टिमाइझ करण्यात मदत करेल.

3-तासांच्या कालावधीत दैनिक क्रॅश डेटा (क्रॅश, मृत्यू आणि गंभीर जखमांची संख्या) तपासण्याची शिफारस केली जाते. उदाहरणार्थ, 12AM ते 3AM, 3AM ते 6AM आणि असेच रात्री 9PM ते 12AM पर्यंत.

सी. रहदारीचे प्रमाण माहिती

ट्रॅफिक व्हॉल्यूमची व्याख्या विशिष्ट कालावधीत एखाद्या विशिष्ट विभागात किंवा विशिष्ट रस्त्याच्या पट्ट्यावर फिरणाऱ्या वाहनांची संख्या म्हणून केली जाते. विशिष्ट रस्त्यावरील रहदारीच्या भारातील बदलाची खात्री करण्यासाठी दररोज, मासिक आणि वार्षिक आधारावर त्याची गणना केली जाऊ शकते.

रहदारीचे प्रमाण माहिती

संबंधित क्रॅश डेटासह रस्त्याच्या कॉरिडॉरसाठी रहदारीच्या व्हॉल्यूमचे मोजमाप फायदेशीर आहे कारण ते अपघात आणि मृत्यूच्या आकडेवारीतील कोणत्याही बदलाचे योग्य श्रेय सक्षम करते.

उदाहरणार्थ, रस्ता अभियांत्रिकी, वाहतूक अंमलबजावणी, आपत्कालीन वैद्यकीय सेवा आणि समुदाय सहभाग यांमधील हस्तक्षेपामुळे मृत्यूचे प्रमाण निश्चितपणे कमी होईल, काही वेळा या रस्त्यावरील रहदारी कमी झाल्यामुळे देखील ही घट होऊ शकते. म्हणून, ट्रॅफिक-व्हॉल्यूम-समायोजित क्रॅश आणि मृत्यू डेटाचे विश्लेषण पूर्ण चित्र प्रदान करेल.

हा क्यूआर कोड स्कॅन करून टोल नसलेल्या रस्त्यांवर रहदारीचे प्रमाण कसे कॅप्चर करायचे याचे तपशील मिळू शकतात

टोल भरलेल्या रस्त्यांवरील रहदारीचे प्रमाण टोल-वसुली एजन्सीकडून मिळू शकते.

डी. क्रॅश डायनॅमिक्सची परीक्षा

अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी आणि प्रतिबद्धता तसेच बचाव परिस्थितीचे नियोजन करण्यासाठी इष्टतम हस्तक्षेप सुनिश्चित करण्यासाठी, कमीतकमी क्रॅशची क्रॅश डायनॅमिक्स निश्चित करणे आवश्यक आहे. क्रॅशच्या वैज्ञानिक तपासणीद्वारे हे साध्य केले जाते आणि आपल्याला प्रतिसादात्मक नियोजन करण्यास अनुमती देते.

क्रॅश कंट्रिब्युटिंग फॅक्टर्स हे क्रॅशला कारणीभूत ठरणारे घटक आहेत आणि त्यांचे तीन गटांमध्ये वर्गीकरण केले जाऊ शकते - मानवी, पायाभूत सुविधा आणि वाहन. तथापि, पीडिताच्या दुखापतीचे कारण क्रॅशच्या कारणापेक्षा वेगळे असू शकते आणि दुखापतीस कारणीभूत घटकांना इजा योगदान देणारे घटक असे संबोधले जाते.

हॅडन मॉट्रिक्स क्रॅश योगदान देणारे घटक ठरवून घटनांचे विश्लेषण करण्यासाठी फ्रेमवर्क म्हणून काम करते.

क्रॅश आणि जखमांना कारणीभूत घटकांचे हॅडन मॉट्रिक्स

टप्पे	घटक		
	मनुष्य	वाहन	पायाभूत सुविधा
प्री-क्रॅश (क्रॅश प्रतिबंध)	माहितीचा अभाव; निष्काळजीपणा; संवेदना कमजोरी; अपुरी अंमलबजावणी	रस्ता योग्य नाही; अपुरी उपकरणे; अयोग्य हाताळणी	चुकीचे डिझाइन आणि लेआउट; पादचाऱ्यांच्या अपुऱ्या सुविधा
क्रॅश (इजा प्रतिबंध)	संरक्षणात्मक उपकरणांचा वापर न करणे	क्रॅश संरक्षण डिझाइन;दोषी उपकरणे	क्रॅश संरक्षण पायाभूत सुविधा
क्रॅश नंतर (जीवन निर्वाह)	प्रथमोपचार उपलब्ध होण्यास विलंब	काढण्यात अडचण	अपुऱ्या बचाव सुविधा

क्रॅश कॉन्फिगरेशन हे रस्त्याच्या ट्रॅफिक क्रॅशच्या विशिष्ट वैशिष्ट्यांचा संदर्भ देते जसे की स्थिती आणि प्रभावाचा बिंदू, हालचालीची दिशा आणि इतर संबंधित घटक. सर्वसाधारणपणे, कॉन्फिगरेशन खालीलप्रमाणे आहेत:

- हेड-ऑन टक्कर
- ऑब्जेक्ट इम्पॅक्ट
- मागील बाजूची टक्कर
- साइडस्वाइप करा
- रोलओव्हर
- साइड-इफेक्ट टक्कर
- पादचारी अपघात
- इतर
- अज्ञात

हा क्यूआर कोड स्कॅन करून वैज्ञानिक क्रॅश तपास कसा करावा याबद्दल तपशीलवार मार्गदर्शन मिळू शकते.

क्रॅश कंट्रिब्युटिंग फॅक्टर्स, क्रॅश कॉन्फिगरेशनस, इंज्युरी कॉन्ट्रिब्युटिंग फॅक्टर्स आणि क्रॅश कॉन्फिगरेशनसचे तपशील हा QR कोड स्कॅन करून मिळू शकतात.

मागील तीन वर्षातील सर्व अपघातांबाबत जिल्हा पोलिसांकडून खालील डेटा मागविला जाऊ शकतो.

- सर्वाधिक वारंवार क्रॅश कॉन्फिगरेशन
- शीर्ष 5 क्रॅश योगदान देणारे घटक
- शीर्ष 5 दुखापती योगदान देणारे घटक
- शीर्ष 3 बळी किंवा बळी वाहन प्रकार
- शीर्ष 3 आक्षेपार्ह वाहन प्रकार

ही माहिती पुढील संधींसाठी वापरली जाऊ शकते:

- कायमस्वरूपी अभियांत्रिकी सुधारणा
- शाळा झोन आणि छेदनबिंदूंचे रणनीतिक पुनर्रचना
- दक्षता आणि वाहतूक अनुपालन
- सक्रिय आणि दृश्यमान गस्त
- आपत्कालीन प्रतिसादाची क्षमता आणि संसाधन अपग्रेड
- लक्षित जागरूकता मोहिमा

जुन्या मुंबई-पुणे महामार्गावरील कार्ला फाटा चौरस्त्यावर सामरिक पुनर्रचना करण्यापूर्वी आणि नंतरचे फोटो

पायरी 5. अभियांत्रिकी हस्तक्षेपांचा मागोवा घेणे

जिल्ह्यातील रस्ते अपघातांना कारणीभूत ठरणान्या पायाभूत सुविधांची कमतरता आणि डिझाइनमधील त्रुटी दूर करण्यासाठी रस्ता सुरक्षेचा अभियांत्रिकी पैलू महत्त्वपूर्ण आहे. यामध्ये रस्त्यांचे लेआउट, चिन्हे सुधारणे आणि सुरक्षित रहदारी वातावरण तयार करण्यासाठी वेग-शांती साधने यांसारख्या उपायांची अंमलबजावणी करणे समाविष्ट आहे.

वर्धित अभियांत्रिकी मानके सुरक्षित रहदारी प्रवाह आणि संभाव्य धोके दूर करण्याची खात्री देतात. यामध्ये टक्कर धोके कमी करणे, वाहनाचा वेग नियंत्रित करणे आणि रस्ता वापरकर्त्यांसाठी स्पष्ट मार्गदर्शन प्रदान करणे समाविष्ट आहे. जिल्ह्यात केवळ सुरक्षितच नाही तर अधिक कार्यक्षम अशी वाहतूक व्यवस्था स्थापन करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

या मार्गदर्शक पुस्तिकेच्या भाग-डी(१) मध्ये वारंवार पाहिलेल्या अभियांत्रिकी समस्या सूचीबद्ध केल्या आहेत. हा QR कोड स्कॅन करून तपशीलवार अभियांत्रिकी ऑडिट फॉर्मॅट्स मिळू शकतात

अभियांत्रिकी डेटा पॉइंट्सचा मागोवा घ्यावा	संबंधित एजन्सी
आयोजित केलेल्या अभियांत्रिकी ऑडिटचे तपशील	PWD आणि/किंवा NHAI
वारंवार पाळण्यात आलेली कारवाई अभियांत्रिकी समस्या	PWD आणि/किंवा NHAI आणि/किंवा विकास प्राधिकरण
वर ओळखल्या गेलेल्या प्रत्येक वारंवार येणाऱ्या समस्यांवर केलेल्या कारवाईचे तपशील	पोलीस आणि/किंवा वाहतूक आणि/किंवा रस्ता मालकीची एजन्सी

पायरी 6. जिल्ह्यातील अंमलबजावणीचे मूल्यांकन

वाहतूक नियमांचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी आणि वेगाने वाहन चालवणे, मद्यपान करून वाहन चालवणे, हेल्मेट आणि सीट बेल्टचा वापर न करणे यासारख्या धोकादायक वर्तनास प्रतिबंध करण्यासाठी अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.

एक मजबूत अंमलबजावणी यंत्रणा प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून काम करते, अनुपालनाची संस्कृती वाढवते आणि जिल्ह्यातील रस्ते अपघातांची शक्यता कमी करते. प्रभावी अंमलबजावणी उपाय व्यक्तींना त्यांच्या कृतींसाठी जबाबदार धरतात. यामध्ये वाहतूक गुन्हेगारांना दंड करणे, सुरक्षा प्रोटोकॉलचे पालन करण्यासाठी नियमित तपासणी करणे आणि बेपर्वा वाहन चालवण्याला आळा घालण्यासाठी उपाययोजनांची अंमलबजावणी करणे यांचा समावेश आहे.

अंमलबजावणी डेटा पॉइंट्सचा मागोवा घ्यावा	
गेल्या तीन वर्षांत जारी करण्यात आलेली गुन्ह्यांनुसार चालना	
<ul style="list-style-type: none"> ओव्हर-स्पीडिंग हेल्मेटचा वापर न करणे सीटबेल्टचा वापर न करणे दारू पिऊन गाडी चालवणे अनधिकृत पार्किंग 	<ul style="list-style-type: none"> चुकीच्या बाजूने वाहन चालवणे धोकादायक ड्रायव्हिंग लाल दिव्याचे उल्लंघन स्पीड गव्हर्नरचे उल्लंघन
<ul style="list-style-type: none"> ओळखलेल्या ब्लॅकस्पॉट्सवर 	
<ul style="list-style-type: none"> जिल्ह्यात 	
<ul style="list-style-type: none"> ई-अंमलबजावणी उपायांद्वारे 	

पायरी 7. आपत्कालीन ट्रॉमा केअर सिस्टीम मजबूत करणे

आपत्कालीन काळजी सेवा बळकट करण्यामध्ये प्रथम प्रतिसादकर्त्यांची क्षमता वाढवणे, रुग्णवाहिका ताफ्यात सुधारणा करणे आणि आघात प्रकरणे तातडीने हाताळण्यासाठी रुग्णालये पुरेशी सुसज्ज आहेत याची खात्री करणे समाविष्ट आहे.

एक प्रभावी आणि समन्वित आणीबाणी प्रतिसाद अपघातानंतरची संपूर्ण काळजी वाढवते आणि रस्त्यावरील अपघातांमध्ये झालेल्या दुखापतींची तीव्रता कमी करते.

पुनरावृत्ती होणाऱ्या अंमलबजावणी समस्यांची यादी भाग-डी(३) मध्ये आढळू शकते. हा QR कोड स्कॅन करून तपशीलवार टॅकिंग रिटर्न फॉर्म

इमर्जन्सी ट्रॉमा केअरचा मागोवा घेण्यासाठी तपशीलवार रिटर्न फॉर्म हा QR कोड स्कॅन करून मिळू शकतो.

वैद्यकीय सुविधा

रुग्णवाहिका

ट्रॉमा केअर डेटा पॉइंट्सचा मागोवा घ्यावा
ए. रस्ते अपघातात बळी पडलेल्यांसाठी सुविधा प्राप्त करण्यासाठी आपत्कालीन काळजी सुविधा
☐ एकूण उपलब्ध रुग्णवाहिकांची संख्या (100% उपकरणे आणि उपभोग्य वस्तूंसह BLS आणि ALS)
☐ प्रशिक्षणाच्या तपशिलांसह रुग्णालयांमधील एकूण प्रशिक्षित डॉक्टर आणि पॅरामेडिक
☐ अपघात प्रवण ठिकाणांच्या 2 किमीच्या परिघात रुग्णवाहिका बेस स्टेशनची संख्या
बी. कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षणाचा तपशील
☐ ATLS मध्ये प्रशिक्षण घेतलेले डॉक्टर (गेल्या 6 महिन्यांत सामील होण्याचे पूर्ण प्रशिक्षण आणि रिक्रेशर प्रशिक्षण)
☐ पॅरामेडिक्स आणि प्रथम प्रतिसादकर्त्यांसाठी PHTLS
☐ पॅरामेडिक्स आणि प्रथम प्रतिसादकर्ते BLS मध्ये प्रमाणित / प्रशिक्षित
सी. ठिकाणी असलेल्या प्रोटोकॉल आणि सिस्टमचे तपशील
☐ ट्रॉमा रजिस्ट्री
☐ इंटर-हॉस्पिटल ट्रान्सफर प्रोटोकॉल
☐ ट्रायज मार्गदर्शक तत्त्वे आणि प्रोटोकॉल
☐ ट्रॉमासाठी अलर्ट सिस्टम
☐ इमर्जन्सी केअर मॅन्युअल

ए. जिल्ह्यातील रुग्णवाहिकांची स्थिती निश्चित करणे

"प्लॉटिनम टेन मिनिट्स" मध्ये जलद वैद्यकीय सहाय्य प्रदान करण्यात आणि आणीबाणीनंतर 'गोल्डन अवर' मध्ये काळजी सुविधेपर्यंत वाहतूक करण्यात रुग्णवाहिका सेवांची प्रभावीता, जगण्याचे दर लक्षणीयरीत्या वाढवते.

रुग्णवाहिकेत पॅरामेडिक्स/ईएमटी द्वारे प्रदान केलेली काळजी ही रस्त्याच्या अपघातात बळी पडलेल्या व्यक्तीला वैद्यकीय सेवेची पहिली घटना आहे.

"प्लॉटिनम टेन मिनिटे" म्हणजे काय?

'प्लॉटिनम टेन मिनिट्स' दृष्टीकोन या कल्पनेवर आधारित आहे की गंभीर जखमी रुग्णांना निश्चित सुविधा केंद्रात नेण्यापूर्वी आपत्कालीन वैद्यकीय कर्मचाऱ्यांनी घटनास्थळी स्थिरीकरणासाठी 10 मिनिटांपेक्षा जास्त वेळ लागू नये. या मॉडेलनुसार, रुग्ण जगण्याची दर अनुकूल करण्यासाठी घटनास्थळी आपत्कालीन वैद्यकीय उपचार 10 मिनिटांच्या आत सुरू करणे आवश्यक आहे.

"गोल्डन अवर" क्या है?

"गोल्डन अवर" ही आघात व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील एक महत्त्वाची संकल्पना आहे, विशेषतः रस्त्यावरील अपघातांमुळे प्रभावित झालेल्या व्यक्तींसाठी. गोल्डन अवरची संकल्पना या कल्पनेवर आधारित आहे की जखमी रुग्णाला दुखापत झाल्यापासून 60 मिनिटे निश्चित काळजी मिळू शकते, त्यानंतर विकृती आणि मृत्यूचे प्रमाण लक्षणीय वाढते.

"प्लॉटिनम टेन मिनिटे" आणि "गोल्डन अवर" या आपत्कालीन वैद्यकीय परिस्थितीच्या संकल्पना आहेत ज्या वेगवेगळ्या कालावधीचा संदर्भ देतात आणि त्यांची ध्येये भिन्न असतात.

विविध सेवा पुरवठादार वेगवेगळ्या योजनांतर्गत जिल्ह्यात रुग्णवाहिका सेवा देतात. सर्वात प्रमुख रुग्णवाहिका सेवा डायल-108 आहे. जिल्ह्यातील सध्याच्या सर्व रुग्णवाहिकांचा नकाशा तयार करणे आवश्यक आहे. हे लक्षात घेण्यासारखे आहे की या रुग्णवाहिका ज्या जिल्ह्यात चालवल्या जात आहेत त्याच जिल्ह्याच्या RTO मध्ये नोंदणीकृत असू शकतात किंवा नसू शकतात आणि म्हणून केवळ RTO डेटावर अवलंबून न राहता CMO/सिव्हिल सर्जन यांच्याकडून डेटा देखील मागवला पाहिजे.

प्रकार	एजन्सी
108 डायल करा	रुग्णवाहिका सेवा प्रदाता आणि सीएमओ / सिव्हिल सर्जन
1033 डायल करा	NHAI
102 डायल करा	सीएमओ / सिव्हिल सर्जन
खाजगी	आरटीओ आणि सीएमओ / सिव्हिल सर्जन

रुग्णवाहिका प्रतिसाद वेळ

आपत्कालीन वैद्यकीय सेवांचा प्रतिसाद वेळ हा प्री-हॉस्पिटल केअर यशस्वी होण्यासाठी एक मूलभूत घटक आहे. WHO नुसार, एक आदर्श प्रतिसाद वेळ 8 मिनिटांपेक्षा कमी आहे. एखाद्या घटनेची सूचना आणि घटनास्थळी रुग्णवाहिका येण्याच्या दरम्यानची वेळ म्हणून त्याची व्याख्या केली जाते.

?

यादृच्छिक तपासणी:

हेल्पलाइन नंबर डायल करा आणि ॲम्ब्युलन्समधील प्रतिसाद वेळ, कौशल्ये आणि उपकरणे यांचे रिअल-टाइम मूल्यांकन करण्यासाठी कॅश-प्रवण ठिकाणी रुग्णवाहिकेला कॉल करा.

रुग्णवाहिका ऑडिटसाठी नमुना स्वरूप

मूळ स्थान	रुग्णवाहिकांची संख्या		EMT ची संख्या	वैमानिकांची संख्या	RTA कॉल	
	कार्यात्मक	गैर-कार्यात्मक			मागील महिन्यात	चालू महिन्यात

बी. वैद्यकीय सुविधा प्राप्त करण्याची स्थिती निश्चित करणे

अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी आणि सहभागामध्ये लक्षित हस्तक्षेपांद्वारे रस्ता सुरक्षा समस्यांचे निराकरण केले जाते, तेव्हा अपघातांची संभाव्यता आणि त्यांची तीव्रता कमी होते. तथापि, आपत्कालीन आघात काळजीची गुणवत्ता वाढविण्यावर लक्ष केंद्रित करणे अत्यावश्यक बनवून कॅश अजूनही होऊ शकतात.

एक सुसज्ज ट्रॉमा केअर सिस्टम सर्व आघात प्रकरणांसाठी अधिक गंभीर आणि गुंतागुंतीच्या परिस्थितीत दुखापतीच्या वाढीस प्रतिबंध करून आरोग्य सेवा संसाधनावरील ओझे कमी करू शकते.

रुग्णालयाच्या माहितीसाठी नमुना स्वरूप

रँक	हॉस्पिटलचे नाव	प्रमुख आणि संपर्क माहिती	आरटीए रुग्ण दाखल	
			मागील महिन्यात	चालू महिन्यात

प्राप्त केंद्रे टॉमारेजिस्ट्री किंवा डेटाबेस ठेवतात का ते तपासा

ईएमटी से पूछे कि रस्त्यावरील अपघातात पीडीत लोकांच्या हॉस्पिटलमध्ये जातात.

पायरी 8. रस्ता सुरक्षेसाठी समुदायासोबत गुंतणे

सुरक्षित रस्ता वर्तन, संभाव्य धोके आणि बेजबाबदार कृतींचे परिणाम याबद्दल समाजाला माहिती देण्यासाठी आणि शिक्षित करण्यासाठी रस्ता सुरक्षा शिक्षण आणि जागरूकता वाढवणे अत्यावश्यक आहे. हे उपाय रस्त्यांवरील माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यासाठी आवश्यक असलेल्या ज्ञानाने व्यक्तींना सक्षम करतात.

रस्ता वापरकर्ता प्रतिबद्धता ट्रॅकिंग विकसित करण्यासाठी मुख्य निर्देशक
ए. हाती घेतलेल्या मोहिमांचा आढावा
बी. मोहिमेसह लक्षित प्रेक्षकांमध्ये आढळलेल्या वर्तनातील बदलाचे तपशील, जर काही असतील तर
सी. वर्तन बदलण्यात मोहिमेच्या यशाचे मूल्यांकन करण्यासाठी वापरलेल्या डेटाचे तपशील
डी. भविष्यासाठी प्रस्तावित मोहिमांचा तपशील.

हा QR कोड स्कॅन करून प्रतिबद्धता हस्तक्षेपांचा मागोवा घेण्यासाठी मदत मिळू शकते

पायरी 9. 4-E च्या दृष्टिकोनामध्ये धोरण फ्रेमवर्क एकत्रित करणे

रस्ता सुरक्षेच्या 4-Es च्या अंमलबजावणीसाठी एकत्रित आणि मार्गदर्शन करणारी व्यापक फ्रेमवर्क म्हणून रस्ता सुरक्षा कायदे आणि नियम.

जिल्ह्यातील इच्छित रस्ता सुरक्षा परिणाम साध्य करण्यासाठी अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी, आपत्कालीन काळजी आणि संलग्नता यांना लक्ष्य करण्याइतकेच धोरणांची अंमलबजावणी महत्त्वपूर्ण आहे.

रस्ता सुरक्षेसाठी ट्रॅक करता येणारे प्रमुख नियम
चांगल्या शोमरिटन कायद्याची अंमलबजावणी - जिल्ह्यात MVA कलम 134A ची अंमलबजावणी. - तक्रार निवारण प्राधिकरणाचे पद - सर्व रुग्णालये आणि पोलिस स्टेशनमध्ये चांगल्या शोमरिटन्सच्या हक्कांच्या चार्टरचे
बस बॉडी कोडची अंमलबजावणी
बाहेर पडलेले रॉड आणि इतर भार वाहून नेणाऱ्या ट्रक आणि वाहनांवर बंदी
बसेसमध्ये फायर डिटेक्शन आणि सप्रेसन सिस्टीम बसवणे
'हित अँड रन मोटार अपघातातील बळींना भरपाई योजना, २०२२' ची अंमलबजावणी
वाहनांच्या फिटनेसची तपासणी

कृपया रस्ता सुरक्षेवरील पुढील राज्यस्तरीय धोरण फ्रेमवर्कसाठी जारी केलेल्या राज्य सरकारच्या अधिसूचना तपासा.

पायरी 10. जिल्हा रस्ता सुरक्षा कृती आराखडा अंतिम करणे

जिल्हा रस्ता सुरक्षा योजना ही एक सर्वसमावेशक आराखडा आहे ज्याची रचना रस्ते सुरक्षा आणि आपत्कालीन प्रतिसादाच्या विविध पैलूंना संबोधित करण्यासाठी केली गेली आहे. सक्रिय उपायांवर लक्ष केंद्रित करून, क्रॅश कमी करणे, आपत्कालीन वैद्यकीय सेवा इष्टतम करणे आणि संबंधित भागधारकांमधील समन्वय वाढवणे हे योजनेचे उद्दिष्ट असले पाहिजे.

जिल्हा रस्ता सुरक्षा कृती आराखड्यात समाविष्ट करण्यात येणारे महत्त्वाचे घटक पुढीलप्रमाणे आहेत:

- जिल्हा रस्ता सुरक्षा प्रोफाइलवर आधारित डेटा विश्लेषण
- विश्लेषणाच्या आधारे ओळखल्या गेलेल्या समस्या
- रस्ता सुरक्षेच्या 5E मध्ये प्रमुख हस्तक्षेप
- प्रत्येक भागधारकासाठी विशिष्ट लक्ष्ये
- प्रत्येक भागधारकासाठी कार्यप्रदर्शन निर्देशक
- हाती घेतलेल्या प्रमुख प्रकल्पांची ओळख

पायरी 11. रस्ता सुरक्षा हस्तक्षेपांसाठी निधीचे वाटप

जिल्ह्यातील रस्ते सुरक्षा हस्तक्षेपांसाठी निधीचे स्रोत वैविध्यपूर्ण करण्यामध्ये विविध क्षेत्रांमधून अर्थसंकल्पाचे पुनर्वाटप करणे समाविष्ट आहे. या अर्थसंकल्पीय शिर्षकांचा धोरणात्मक वापर करून, जिल्हा रस्ते सुरक्षा आव्हानांना सर्वसमावेशकपणे सामोरे जाऊ शकतो. हे बजेट हेड रस्ते सुरक्षेशी थेट संबंधित नसतात परंतु त्यासाठी काही घटक असतात. रस्ता सुरक्षा हस्तक्षेपासाठी निधी वापरला जाणारा निधी ओळखण्यासाठी समिती स्तरावर चर्चा करणे आवश्यक आहे.

जिल्हा प्रशासन लाभ घेऊ शकते अशा निधी स्रोतांची यादी खालीलप्रमाणे आहे -

- राज्य रस्ता सुरक्षा निधी
- जिल्हा पोलिस विभाग
- जिल्हा आरोग्य विभाग
- NHAI प्रादेशिक अधिकारी निधी

इतर वित्तपुरवठा पर्यायांमध्ये हे समाविष्ट असू शकते:

- सार्वजनिक खाजगी भागीदारी मॉडेल
- कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी फंड
- मोठ्या देणगीदारांकडून प्रकल्प विशिष्ट अनुदान आणि कर्ज

अनुक्रमांक	निधीचे नाव	रक्कम (आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीला)	खर्च केलेली रक्कम आजपर्यंत	शिल्लक	कालबाह्य तारीख

कृपया NHAI प्रकल्प संचालक/ROs यांना रस्ता सुरक्षेसाठी बजेट विचारा.

इतर विभागांसाठी, भागधारक विभागांकडून ऑपरेशन आणि देखभाल निधी रस्ता सुरक्षेसाठी वापरला जाऊ शकतो का ते तपासा.

हा निधी कसा खर्च केला जात आहे हे तपासण्यासाठी रस्ता सुरक्षा निधीचे 5Es मध्ये वर्गीकरण करा.

हा QR कोड स्कॅन करून तपशीलवार रस्ता सुरक्षा निधी मूल्यांकन फॉर्म मिळू शकतो

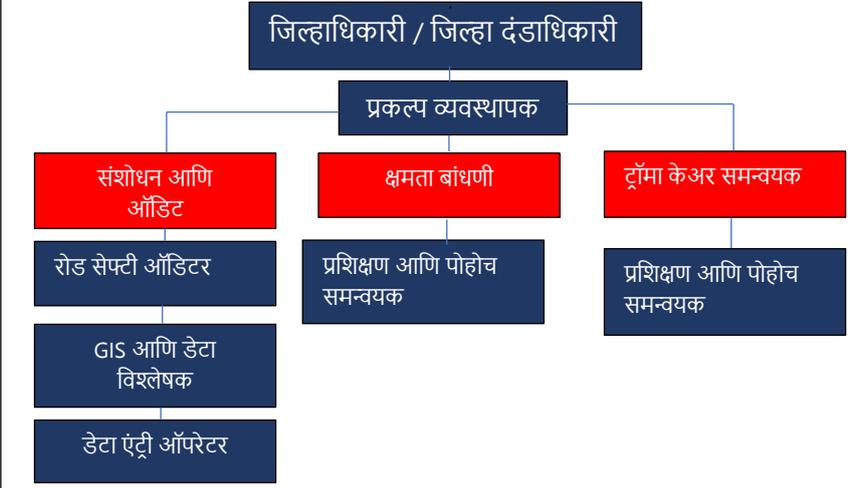

पायरी 12. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील जिल्हा रस्ता सुरक्षा सचिवालय

पुरेशी अंमलबजावणी आणि देखरेख सुनिश्चित करण्यासाठी जिल्हा स्तरावर एक समर्पित रस्ता सुरक्षा सचिवालय स्थापन केले जाऊ शकते. प्रस्तावित कर्मचारी सल्लागार म्हणून नियुक्त केले जाऊ शकतात किंवा त्यासाठी नियमित कर्मचारी नियुक्त केले जाऊ शकतात.

संघ सदस्य	सारांश
प्रकल्प व्यवस्थापक	जिल्हा आणि DRSCs द्वारे हाती घेतलेल्या सर्व विश्लेषण, मूल्यमापन, अंमलबजावणी आणि देखरेख कामाच्या देखरेखीसाठी जबाबदार. प्राधान्याने प्रकल्प नियोजन आणि सार्वजनिक धोरणाची पार्श्वभूमी असलेली व्यक्ती.
रस्ता सुरक्षा ऑडिटर	अभियांत्रिकी विभागांद्वारे आयोजित रस्ते सुरक्षा ऑडिटच्या देखरेखीसाठी आणि दुरुस्तीच्या कामांचे परीक्षण आणि मूल्यमापन ऑडिटसाठी जबाबदार. प्राधान्याने, रस्ता सुरक्षा ऑडिटमध्ये प्रमाणपत्र असलेले सिव्हिल इंजिनियर किंवा वाहतूक नियोजक.
GIS आणि डेटा विश्लेषक	सर्व विभागांना प्राप्त झालेल्या कच्च्या डेटाच्या व्यवस्थापनासाठी जिल्हा रस्ता सुरक्षा डॅशबोर्ड विकसित करणे आणि जिल्हा नेतृत्वास सबमिट करण्यासाठी डेटा सेटचे विश्लेषण करणे ही जबाबदारी आहे. प्राधान्याने, डेटा विश्लेषण आणि डेटा व्यवस्थापनाचा अनुभव असलेली व्यक्ती.
प्रशिक्षण आणि आउटरीच समन्वयक	प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि जनजागृती मोहिमांचे समन्वय आणि संचालन करण्यासाठी जबाबदार. प्राधान्याने आंतर-विभागीय पोहोच आणि समुदाय एकत्रीकरणाचा अनुभव असलेली व्यक्ती.
ट्रॉमा केअर समन्वयक	ट्रॉमा केअर सुविधा आणि रुग्णवाहिका ऑपरेशन्सचे मूल्यांकन आणि अपग्रेडेशनच्या देखरेखीसाठी जबाबदार. शक्यतो सार्वजनिक आरोग्य व्यावसायिक ज्याला हॉस्पिटल प्रशासनाचा अनुभव आहे किंवा ट्रॉमा केअरचा अनुभव आहे.
डेटा एंट्री ऑपरेटर	डेटा संकलन, साफसफाई आणि संकलन क्रियाकलापांमध्ये टीमला मदत करण्यासाठी.

जिल्हा मार्ग सचिवालयाची प्रस्तावित रचना

भाग सी: प्रभाव मूल्यांकन निकष

जिल्ह्यातील विविध रस्ते सुरक्षा उपायांच्या परिणामकारकतेचे मूल्यमापन करण्यासाठी, एक व्यापक देखरेख फ्रेमवर्क अपरिहार्य आहे. या उपायांच्या यशाचे मूल्यमापन बहुआयामी दृष्टीकोनातून केले जाऊ शकते आणि जिल्ह्यातील रस्ते अपघातांची संख्या आणि अपघातातील मृत्यूची संख्या कमी केली जाऊ शकते.

1. रस्त्यावरील वाहतूक कमी

रस्ता सुरक्षा उपक्रमांच्या यशावर लक्ष ठेवण्यासाठी नोंदवलेले रस्ते अपघातांची संख्या हे प्रमुख सूचक म्हणून काम करते.

2. रस्ते अपघातातील मृत्यूचे प्रमाण कमी करणे

रस्ता सुरक्षा हस्तक्षेपांच्या परिणामाचे मूल्यांकन करण्यासाठी रस्ता अपघातातील मृत्यूंच्या संख्येचे परीक्षण करणे हा आणखी एक महत्त्वाचा निकष आहे. रस्ते अपघातातील एकूण घटनांमध्ये सातत्यपूर्ण घट, मृत्यू आणि जखमांसह, जिल्ह्यातील रस्ते सुरक्षा वाढविण्यासाठी लागू केलेल्या उपाययोजनांची परिणामकारकता दिसून येईल.

पोलीस ठाण्यांकडून दर महिन्याला खालील सुचवलेल्या नमुन्यात अहवाल मागविला जाऊ शकतो:

पोलीस स्टेशन	महिन्यात	क्रॅश	घातपात	गंभीर दुखापत	क्रॅश तपास आयोजित

रुग्णालयांकडून दर महिन्याला खालील सुचविलेल्या स्वरूपात अहवाल मागविला जाऊ शकतो:

प्राप्त केंद्राचे नाव	सीएमओ/ प्रभारी यांचे नाव	आरटीएचे रुग्ण दाखल	
		चालू महिन्यात	पिछला महिन्यात

परिणामांच्या पूर्ण आकलनासाठी अतिरिक्त निकषांचा विचार करणे आवश्यक आहे जसे की वेग मर्यादांचे पालन, सीट बेल्ट आणि हेल्मेटचा वापर आणि आपत्कालीन सेवांचा प्रतिसाद वेळ. सार्वजनिक धारणा सर्वेक्षणे गुणात्मक परिमाण प्रदान करतात, तर रस्त्यांच्या पायाभूत सुविधांची स्थिती आणि घटना अहवाल अभियांत्रिकी आणि अंमलबजावणी हस्तक्षेपांचे सखोल विश्लेषण करण्यासाठी योगदान देतात. निकषांचा हा वैविध्यपूर्ण संच एकत्रितपणे जिल्ह्यातील रस्ता सुरक्षा उपक्रमांच्या प्रभावाचे सर्वसमावेशक मूल्यांकन करण्यास सक्षम करतो.

रस्ता सुरक्षा उपक्रमांची विशिष्ट लक्ष्ये परिभाषित करा, जसे की रस्ते अपघात आणि मृत्यूची संख्या कमी करणे. सर्व प्रमुख निर्देशकांसाठी एक नियमित अहवाल यंत्रणा स्थापित करा आणि नियतकालिक पुनरावलोकने आयोजित करा.

हा QR कोड स्कॅन करून रेडी-टू-प्रिंट रस्ता अपघात आणि मृत्यूचे निरीक्षण फॉर्म शोधू शकतात.

सुचविलेले स्वरूप रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाने भारतातील रस्ता अपघात अहवाल तयार करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या डेटा संकलन स्वरूपासारखे आहे. प्रत्येक राज्य दरवर्षी केंद्रीय मंत्रालयाला सादर करण्यासाठी या फॉर्मॅटनुसार रस्ते अपघात डेटा गोळा करते. जिल्हा आवश्यकतेनुसार टेम्पलेटमध्ये जोडू शकतो.

फॉरेंसिक क्रॅश तपासणीद्वारे तपासलेल्या क्रॅशची संख्या आणि त्यांचे निष्कर्ष तपासा.

भाग डी: रस्ता सुरक्षा मापदंड

हा विभाग जिल्हा नेतृत्वाला रस्ता सुरक्षिततेचे प्रभावी मूल्यांकन करण्यात मदत करण्यासाठी तपशीलवार माहिती प्रदान करतो.

1. अक्सर देखी जाने वाली इंजीनियरिंग समस्याओं की सूची

तालिका में उन इंजीनियरिंग समस्याओं की सूची दी गई है जो सड़क के एक हिस्से पर देखी जा सकती हैं और अगले भाग में दिए गए इंजीनियरिंग रिटर्न फॉर्म में इन्हें नोट किया जाना चाहिए।

अनुक्रमांक	मुद्दा	संबद्ध जोखिम
01	मध्यभागी आणि रस्त्याच्या काठावर क्रॅश बॅरियरची अनुपस्थिती	1. हेड-ऑन टक्कर 2. ऑब्जेक्ट प्रभाव
02	क्रॅश बॅरियरचे अयोग्य संक्रमण	1. समोरासमोर टक्कर 2. रोलओव्हर्स 3. ऑब्जेक्ट प्रभाव 4. इम्पॅलमेंटचा प्रकार
03	क्रॅश बॅरियरची अयोग्य समाप्ती	1. समोरासमोर टक्कर 2. रोलओव्हर्स 3. ऑब्जेक्ट प्रभाव 4. इम्पॅलमेंटचा प्रकार
04	खराब झालेले क्रॅश अडथळा	1. समोरासमोर टक्कर 2. रोलओव्हर्स 3. ऑब्जेक्ट प्रभाव 4. इम्पॅलमेंटचा प्रकार
05	मानव निर्मित कठोर संरचनाएँ/प्राकृतिक कठोर संरचनाएँ	1. ऑब्जेक्ट प्रभाव 2. समोरासमोर टक्कर 3. रोलओव्हर्स 4. दृष्टीचा अडथळा
06	अनुपस्थित ट्रक ले-बाय आणि ट्रक विश्रांती थांबते	1. मागील टोकाची टक्कर
07	उपचार न केलेले मध्यभागी उघडणे	1. साइड इफेक्ट टक्कर 2. मागील बाजूची टक्कर 3. पादचाऱ्यांचा अपघात
08	वनस्पतींनी झाकलेली चिन्हे	1. समोरासमोर टक्कर 2. मागील बाजूची टक्कर 3. अपघातांपासून पळ काढा 4. दुष्परिणाम 5. रोलओव्हर्स 6. पादचाऱ्यांचे अपघात 7. नियंत्रण गमावणे 8. दृष्टीचा अडथळा
09	खराब रस्त्याच्या भूमितीमुळे किंवा जास्त वनस्पतीमुळे वळणावर दृष्टी अडथळा	1. समोरासमोर टक्कर 2. मागील बाजूची टक्कर 3. अपघातांपासून पळ काढा 4. नियंत्रण गमावणे
10	अरुंद खांदा	1. पादचारी/सायकलस्वार अपघात 2. मागील टोकाची टक्कर
11	पदपथ चिन्हांकन अनुपस्थित/फिकट चिन्हांकन	1. पादचारी/सायकलस्वाराचा अपघात 2. नियंत्रण गमावणे 3. साइड इफेक्ट टक्कर

झिरो फॅटॅलिटी कॉरिडॉर कार्यक्रम भारतातील 21 महामार्ग कॉरिडॉरमध्ये हाती घेण्यात आला आहे.

2016 ते 2023 दरम्यान मुंबई पुणे द्रुतगती मार्गावर 58% घट नोंदवली गेली आहे तर यमुना द्रुतगती मार्गाने 2019 ते 2023 दरम्यान अपघाती मृत्यूंमध्ये 45% घट नोंदवली आहे.

लागू केलेल्या प्रमुख सुरक्षा उपायांमध्ये मीडियन क्रॅश अडथळे स्थापित करणे, स्पीड कॅमेरे तैनात करणे, सुरक्षा-गंभीर चिन्हे स्थापित करणे, रुग्णवाहिका प्रमुख स्थानांवर स्थानांतरित करणे आणि बरेच काही समाविष्ट आहे.

हे शून्य-घातक उपायांची व्यावहारिक प्रभावीता दर्शवते.

अनुक्रमांक	मुद्दा	संबद्ध जोखिम
12	अनुपस्थित चिन्हे/खराब चिन्हे/चुकीची चिन्हे	1. मागील बाजूची टक्कर 2. समोरासमोर टक्कर 3. दुष्परिणाम 4. रोलओव्हर 5. अपघातांपासून पळ काढा 6. पादचाऱ्यांचे अपघात
13	नियमित देखभालीची कामे किंवा बांधकाम क्षेत्रात सुरक्षिततेचा अभाव	1. ऑब्जेक्ट प्रभाव 2. नियंत्रण गमावणे 3. दृष्टीचा अडथळा 4. पादचारी/कामगारांचा अपघात
14	अनुपस्थित/अखंड पादचारी मार्ग/क्रॉसिंग/रेल्स	1. पादचारी / सायकलस्वार अपघात
15	बस स्थानकांवर सुविधांचा अभाव	1. पादचारी/सायकलस्वार अपघात 2. मागील बाजूची टक्कर
16	रस्त्याच्या कडेला अतिक्रमण	1. ऑब्जेक्ट प्रभाव 2. नियंत्रण गमावणे 3. मागील बाजूची टक्कर
17	अनधिकृत पार्किंग	1. मागील बाजूची टक्कर
18	रस्त्यांची विसंगत भूमिती (अरुंद पूल, पदरी उतार, पदरी रुंदीकरण)	1. समोरासमोर टक्कर 2. मागील बाजूची टक्कर 3. अपघातांपासून पळ काढा 4. दुष्परिणाम
19	पदपथांची दयनीय स्थिती	1. मागील टोक कॅश 2. मारा आणि पळवा. 3. नियंत्रण गमावणे
20	अपुरे प्रदीपन/रेखाटन	1. मागील बाजूची टक्कर 2. पादचारी/सायकलस्वार अपघात 3. दुष्परिणाम 4. ऑब्जेक्ट प्रभाव 5. अपघातांपासून पळ काढा

2. अभियांत्रिकी विवरणपत्र फॉर्म

(विभाग: पीडब्ल्यूडी/एनएचएआय/एनएचआयडीसीएल/बीआरओ/राज्य द्रुतगती मार्ग प्राधिकरण/इतर रस्ते मालकी संस्था)

क. कॅश-प्रवण स्थानांचे मूल्यांकन - मासिक

अनुक्रमांक	रस्त्याचे नाव आणि क्रमांक	वर्गवारी (NH/SH/MDR/ODR/UR/RR)	कॅश-प्रवण ठिकाणे		
			बिंदूचे नाव	अक्षांश	रेखांश

ख. प्रचलित अभियांत्रिकी समस्यांचे मूल्यांकन-मासिक

अनुक्रमांक	रस्त्याचे नाव आणि क्रमांक	वर्गवारी (NH/SH/MDR/ODR/UR/RR)	अभियांत्रिकी समस्या (वरील Pt.1 पहा)			
			मुद्दा	वाहनतळ आणि दिशा	अक्षांश	रेखांश

3. वारंवार निरीक्षण केलेल्या अंमलबजावणी समस्यांची यादी

तक्त्यामध्ये अंमलबजावणी समस्यांची यादी दिली आहे जी रस्त्याच्या कडेला पाहिली जाऊ शकतात आणि खालील विभागात समाविष्ट असलेल्या अंमलबजावणी रिटर्न फॉर्मसाठी लक्षात घेतली पाहिजे.

अनुक्रमांक	घटक	मुद्दा
01	पेट्रोलिंग आणि अंमलबजावणी	सक्रिय पेट्रोलिंगची अपुरी/ अनुपस्थिती
02		रस्त्यावर व रस्त्याच्या कडेला उभी केलेली वाहने
03	धोकादायक ड्रायव्हिंग	चुकीच्या बाजूने वाहन चालवणे
04		लेन हॉगिंग, किंवा वेगवान लेन/उजव्या-सर्वात लेनवर हळू चालणारी वाहने
05		डावीकडून ओव्हरटेकिंग
06		विचलित वाहन चालवणे/मोबाईल फोनचा वापर
07		विचलित वाहन चालवणे/मोबाईल फोनचा वापर
08		रस्ता वापरकर्ता वर्तन
09	रस्ता वापरकर्ता वर्तन	रस्त्यावर किंवा खांद्यावर पादचारी
10		सार्वजनिक बसेस अज्ञात ठिकाणी थांबतात
11	ई-अंमलबजावणी	स्पीड ट्रॅप्स/कॅमेरे अपुरे किंवा अनुपस्थित आहेत
12	अतिक्रमण	रस्त्याच्या कडेला असलेले स्टॉल/विक्रेते/डंपिंग इ

3. अंमलबजावणी रिटर्न फॉर्म (विभाग: जिल्हा पोलीस आणि महामार्ग पोलीस)

खालील फॉर्म वापरून अंमलबजावणी क्रियाकलापांचा मागोवा घेतला जाऊ शकतो:

ए. दंड आकारणी फॉर्म - मासिक

अनुक्रमांक	पोलीस स्टेशन/सर्कल	साठी चालान जारी केले						
		ओव्हरस्पीड	रेड-लाइट जंप	हेल्मेट न वापरणे	सीटबेल्ट न वापरणे	ओव्हरलोडिंग	चुकीची बाजू	इतर

बी. इक्विपमेंट स्टॉक असेसमेंट - त्रैमासिक

अनुक्रमांक	पोलीस स्टेशन/सर्कल	वापरात असलेल्या उपकरणांची संख्या		
		श्वस विश्लेषक मीटर	बॉडी वेअरेबल कॅमेरा	दंड जारी करणे POS मशीन्स

सी. यातायात स्टाफ शक्ति मूल्यांकन - त्रैमासिक

अनुक्रमांक	पोलीस स्टेशन/सर्कल	मंजूर शक्ती					वर्तमान शक्ती				
		Insp	SI	ASI	HC	Ct	Insp	SI	ASI	HC	Ct

5. आपत्कालीन ट्रॉमा केअर सिस्टम्सचे मूल्यांकन

WHO, MoHFW आणि MoRTH मानकांवर आधारित ट्रॉमा केअरच्या कार्यान्वित करण्यासाठी खालील पॅरामीटर्स विकसित केले आहेत. ट्रॉमा केअर मूल्यांकनांच्या अंतर्गत, क्लिनिकल आस्थापना आणि रुग्णवाहिकांचे या पॅरामीटर्सनुसार ऑडिट केले जाऊ शकते.

ए. वैद्यकीय सुविधा (रुग्णालये आणि क्लिनिकल आस्थापना)

व्यापकपणे, एखाद्या सुविधेचे ट्रॉमा केअर (TC) मानकांच्या लेव्हल-4 ते लेव्हल-1 दरम्यान वर्गीकरण केले जाऊ शकते.

लेव्हल-1 ट्रॉमा सेंटर	लेव्हल- 2 ट्रॉमा सेंटर	लेव्हल-3 ट्रॉमा सेंटर	लेव्हल-4 ट्रॉमा सेंटर
24 x 7 कार्यरत			
किमान 75 टीसी बेड	किमान 50 टीसी बेड	किमान 30 टीसी बेड	किमान 10 टीसी बेड
विशेषज्ञ सर्जन	विशेषज्ञ सर्जन	सर्जन ऑन-कॉल	एमबीबीएस फिजिशियन्स
पूर्णपणे सुसज्ज प्रमुख ओटी, सहायक सेवा	पूर्णपणे सुसज्ज प्रमुख ओटी, सहायक सेवा	पूर्णपणे सुसज्ज प्रमुख ओटी, सहायक सेवा	प्रथमोपचार आणि रुग्ण स्थिरीकरण क्षमता
मेडिकल कॉलेज/ स्पेशालिटी हॉस्पिटल किंवा समतुल्य	जिल्हा रुग्णालय/विशेष रुग्णालय किंवा समतुल्य	उप-जिल्हा रुग्णालय/सामुदायिक आरोग्य केंद्र किंवा समतुल्य	प्राथमिक आरोग्य केंद्र किंवा समतुल्य

खालील सूचक चेकलिस्टचा वापर करून रुग्णालये आणि क्लिनिकल आस्थापना प्रभावी ट्रॉमा केअरसाठी कार्यान्वित केल्या जाऊ शकतात.

वर्ग	विवरण	लेवेल-1	लेवेल-2	लेवेल-3	लेवेल-4
मानव संसाधने	आणीबाणी GDMO (MBBS)	✓	✓	✓	
	फिजिशियन (MBBS)	✓	✓	✓	✓
	जनरल सर्जन	✓	✓	✓	
	एनेस्थेटिस्ट	✓	✓	✓	
	ऑर्थोपेडिक सर्जन	✓	✓		
	प्लास्टिक सर्जन	✓	✓		
	न्युरोसर्जन	✓	✓		
	OT तंत्रज्ञ	✓	✓	✓	
	रेडिओलॉजिस्ट (MD, MBBS)	✓	✓	✓	
	रेडियोग्राफर तंत्रज्ञ	✓	✓	✓	
	MRI तंत्रज्ञ	✓	✓		
	लॅब टेक्निशियन	✓	✓	✓	
	नर्स आणि नर्सिंग अटेंडंट	✓	✓	✓	✓
	जीडीए आणि सफाई कर्मचारी	✓	✓	✓	✓
पायाभूत सुविधा	आपत्कालीन प्रभागात थेट आणि समतल प्रवेश	✓	✓	✓	✓
	प्रवेशद्वारावर स्ट्रॅचर आणि व्हीलचेअरची पुरेशी संख्या	✓	✓	✓	✓
	विजेचा बँकअप (किमान 8 तास)	✓	✓	✓	✓

श्रेणी	तपशील	स्तर -1	स्तर -2	स्तर -3	स्तर -4
पायाभूत सुविधा	मेजर ओटी मध्ये टेबल	✓	✓	✓	
	आणीबाणीतील किरकोळ ओटी	✓	✓	✓	
	उपचार कक्ष	✓	✓	✓	✓
	मॅनिफोल्ड गॅस सप्लाय सिस्टम	✓	✓	✓	✓
	लॅमिनार वायु प्रवाह	✓	✓		
	आर्द्रता आणि तापमान नियंत्रण	✓	✓	✓	
उपकरण	आणीबाणी ट्रे सेट	✓	✓	✓	✓
	क्रॅश कार्ट	✓	✓	✓	✓
	वायवीय टॉनिकिट	✓	✓	✓	✓
	न्यूमेटिक टूनिंकिट	✓	✓	✓	✓
	स्प्लिंट्स आणि ट्रॅक्शन	✓	✓	✓	✓
	ट्रान्सपोर्ट व्हेटिलेटर	✓	✓		
	ABG मशीन	✓	✓	✓	
	ओ.टी. सीलिंग लाइट	✓	✓	✓	
	OT हेडलाइट्स आणि मायक्रोस्कोप	✓	✓	✓	
	सर्जिकल उपकरणे, पॉवर सॉ आणि ड्रिल	✓	✓	✓	
	ऑर्थोपेडिक, थोरॅकोटॉमी आणि स्पाइनल सर्जरी उपकरणे	✓	✓		
	क्रॅनियोटॉमी/फेसिओमॅक्सिलरी उपकरणे	✓			
	एॅनेस्थेसिया मशीन	✓	✓	✓	
	सेंट्रल सक्शन पाइपलाइन	✓	✓		
	सक्शन आणि कॉटरी मशीन	✓	✓	✓	
	अँजिओग्राफी मशीन	✓	✓		
	मॉनिटरसह डिफिब्रिलेटर	✓	✓	✓	✓
	मानक व्हेटिलेटर	✓	✓	✓	
	सिरिज इन्फ्युजन पंप	✓	✓	✓	
	डिजिटल एक्स-रे मशीन	✓	✓	✓	✓
पोर्टेबल अल्ट्रासाउंड मशीन	✓	✓	✓		
सी-आर्म इमेज इंटेन्सिफायर, सीटी स्कॅन मशीन, एमआरआय मशीन	✓	✓			
रक्त तपासणी उपकरणे	✓	✓	✓	✓	
फिजिओथेरेपी उपकरणे	✓	✓			
प्रोटोकॉल	ट्रायज मार्गदर्शक तत्वे आणि प्रोटोकॉल	✓	✓	✓	✓
	पेशंट ट्रान्सफर/रेफरल एसओपी	✓	✓	✓	✓
	आपत्कालीन विभागातील कर्मचाऱ्यांसाठी प्रशिक्षण	✓	✓	✓	✓
	चांगल्या समॅरिटनच्या अधिकारांचे प्रमुख प्रदर्शन आणि कर्मचाऱ्यांकडून चांगल्या समॅरिटन प्रोटोकॉलचे पालन	✓	✓	✓	✓
	मोठ्या प्रमाणावर अपघाती परिस्थितीसाठी आपत्ती व्यवस्थापन योजना	✓	✓	✓	✓
	ऑपरेशन्स आणि मॅनेजमेंटसाठी हॉस्पिटल मॅनेजमेंट इन्फॉर्मेशन सिस्टम (HMIS) सॉफ्टवेअर	✓	✓	✓	✓
	रूग्णालयात येण्याआधीची सूचना/ रुग्णवाहिकांसह लिकेज	✓	✓	✓	✓

बी. रुग्णवाहिका

ट्रॉमा रिस्पॉन्स अॅम्ब्युलन्सचे वर्गीकरण अॅडव्हान्स्ड लाईफ सपोर्ट (एएलएस) (व्हेटिलेटर सपोर्टसह) किंवा बेसिक लाईफ सपोर्ट (बीएलएस) अॅम्ब्युलन्स म्हणून केले जाऊ शकते. खालील सूचक चेकलिस्टचा वापर करून आघात प्रतिसाद देण्यासाठी रुग्णवाहिका प्रभावी बनवल्या जाऊ शकतात.

श्रेणी	आयटम	बीएलएस	एएलएस
मानव संसाधन	पात्र आपत्कालीन वैद्यकीय तंत्रज्ञ (EMT) - B.Sc. EMT डिप्लोमा किंवा BLS/ ALS/ ITLS मध्ये प्रमाणपत्र	✓	✓
	पात्र चालकाकडे वैध परवाना आणि लॉग बुक वाचण्याची, लिहिण्याची आणि देखरेख करण्याची क्षमता आहे	✓	✓
पायाभूत सुविधा	हीटिंग आणि कूलिंग सिस्टम	✓	✓
	पूर्वी हॉस्पिटल सूचना कनेक्टिव्हिटी	✓	✓
	स्टॉक रजिस्टर	✓	✓
	पेशंट केअर रेकॉर्ड बुक्स	✓	✓
उपकरणे	ऑटोमेटेड एक्सटर्नल डिफिब्रिलेटर (AED), ट्रायज बॅग	✓	✓
	ऑक्सिजन सिलेंडर किमान 360L	✓	✓
	अंबू बॅग आणि मास्क व्हेटिलेशन डिव्हाइस (प्रौढ, बालक आणि नवजात), ह्युमिडिफायर बाटलीसह फ्लोमीटर, नेब्युलायझर (इलेक्ट्रिक), सुप्राग्लोटिक उपकरण (एलएमए), सक्शन पंप, नॅसोगॅस्ट्रिक ट्यूब्स, व्हेचुरी मास्क	✓	✓
	इंट्रा वेनस कट डाउन सेट, सिवनी किट	✓	✓
	मल्टी पॅरामीटर मॉनिटर, बीपी इन्स्ट्रुमेंट, स्फिग्मोमॅनोमीटर, स्टेथोस्कोप, डिजिटल थर्मामीटर, पल्स ऑक्सिमीटर, ग्लुकोमीटर	✓	✓
	बॅक टिल्ट सुविधा आणि कोलॉप्सिबल व्हीलसह ट्रॉली स्ट्रेचर, सर्जिकल कॉलर, न्युमॅटिक स्प्लिंट्स, स्पाइनल बोर्ड, कोल्ड पॅक, थॉमस स्प्लिंट, स्कूप स्ट्रेचर, डबल हेड इमोबिलायझर	✓	✓
	एक्सट्रिकेशन इक्विपमेंट - कपडे, बेल्ट आणि बूट कापण्यासाठी हेवी ड्यूटी कात्री; कुन्हाड; रेकिंग बार; क्रोबार	✓	✓
	किडनी ट्रे, युरिनल किंवा बेडपॅन	✓	✓
	वाहतूक व्हेटिलेटर		✓
	एंड टाइडल CO2 मॉनिटर, इन्व्हेन्शन पंप, सिरिज पंप		✓
	ईसीजी मशीन		✓
	टॉफिक सिग्नलिंग डिव्हाइस, सायरन, स्पेअर टायर, वाहन टूल किट, हेडलाइट्स, फ्लॅशलाइट्स, अतिरिक्त बॅटरी आणि बल्ब	✓	✓
	अग्निशामक, CO2 किंवा कोरडे रसायन किंवा ABC टाइप करा.	✓	✓
	वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे, सुरक्षा हेल्मेट, शूज	✓	✓
	वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे, सुरक्षा हेल्मेट, शूज	✓	✓
	डिलिव्हरी किट	✓	✓
उलट्या करण्यासाठी डिस्पोजेबल पिशव्या	✓	✓	

श्रेणी	आयटम	बीएलएस	एएलएस
उपभोग्य वस्तु	निर्जंतुकीकरण ड्रेसिंग - मल्टी-ट्रॉमा ड्रेसिंग, ऑक्लुसिव्ह ड्रेसिंग, चिकट टेप, लवचिक पट्ट्या, गॉझ स्पंज, कॉटन रोल्स, त्रिकोणी पट्टी)	✓	✓
	जी.व्ही. पेंट	✓	✓
	IV संच - मायक्रो/मॅक्रोड्रिप आणि कॅन्युला	✓	✓
	सिरिज - 2, 5 आणि 10 मिली	✓	✓
	नेब्युलायझेशन मास्क, गुएडेल वायुमार्ग, नाकातील वायुमार्ग आणि कॅथेटर	✓	✓
	प्रथमोपचार पेटी, बर्न पॅक, कॉटन रोल, पट्टी 15 सेमी, 10 सेमी, 6 सेमी, सॅव्हलॉन, बीटाडाइन सोल्यूशन किंवा बीटाडाइन मलम	✓	✓
	दात संरक्षक		✓
	नमुना संकलन किट		✓
	ईसीजी इलेक्ट्रोड्स		✓
औषधे	गोव्या - पॅरासिटामॉल 500 ग्रॅम, इकोस्पिन/ एंस्पिरिन, सक्रिय चारकोल, क्लोपीडोग्रेल, आयसोरबाईड डायनायट्रेट 5 मिग्रॅ, नायट्रोग्लिसरीन सबलिंगुअल	✓	✓
	सिरप - अँटासिड ऍनेस्थेटिक जेल, पॅरासिटामॉल 60 मिली	✓	✓
	IV द्रव - डेक्स्ट्रोज 25%, सामान्य सलाईन, रिंगर लॅक्टेट	✓	✓
	Pain स्प्रे, मिस्ट ड्रेस स्प्रे, कूलेक्स स्प्रे	✓	✓
	इतर - Xylocaine Jelly 2%, ORS, Glucose, Vinodine Spray	✓	✓
	इंजेक्शन्स - एड्रेनालाईन, अँट्रोपिन, एडेनोसिन, कॅल्शियम कार्बोनेट, डोपामाइन, डोब्युटामाइन, नोराड्रेनालाईन, नायट्रोग्लिसरीन, सोडियम बायकार्बोनेट, हायड्रोकॉर्टिसोन, फ्लुसेमाइड, डायजेपाम/मिडाझोलम, डेरीफिलिन, फेनिटोइन सोडियम, एव्हिल, केप्रोन, 1%, एमट्रोन, क्रोडॅनो, एम डॅरोन 50 mg/ml, मॅग्नेशियम सल्फेट 25% 2ml, Mannitol 20%, Morphine/ Pethidine, Noradrenaline bitartrate 4mg, 2ml, Naloxone HC1, Fentanyl, Sodium Valproate, Voveran, Paracetamol, Bacteriostatic water, Dextrose solution		✓
	इनहेलर बेक्लोमेथासोन 250 मायक्रोग्राम / डोस, साल्बुटामोल 200 मायक्रोग्राम		✓
	EpiPen		✓

हे पान हेतुपुरस्सर रिकामे ठेवले गेले आहे.

रस्ते वाहतूक
आणि महामार्ग मंत्रालय
Ministry of
Road Transport
And Highways

अधिक माहितीसाठी संपर्क:

रस्ता सुरक्षा कक्ष

रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालय

भारत सरकार

वाहतूक इमारत,

संसद मार्ग नवी दिल्ली-110001

दूरध्वनी: 011-23321738

वेबसाइट: www.morth.nic.in

अधिक माहितीसाठी संपर्क:

Centre for Advancement of Road Traffic Safety

(CARTS) सेव्ह लाईफ फाऊंडेशनतर्फे

6, तळमजला, भगवान दास रोड,

मंडी हाऊस, नवी दिल्ली-110001

दूरध्वनी: 011-41091911

ईमेल: roadsafety@savelifefoundation.org

वेबसाइट: www.savelifefoundation.org/ZFD